

UCHWAŁA

Dnia 26 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wojnicka

w sprawie **J. S.**

sędziego Sądu Okręgowego w [...] w stanie spoczynku

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2018 r.,

zażalenia, wniesionego przez sędziego

na uchwałę Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 4 sierpnia 2017 r., sygn. akt ASDo .../17,

w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności

lustracyjnej

utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] uchwałą z dnia 4 sierpnia 2017 r. uwzględnił wniosek Prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w [...] i na podstawie art. 80 § 2c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm., dalej: „p.u.s.p.”) zezwolił na pociągnięcie Sędziego Sądu Okręgowego w [...] w stanie spoczynku J. S. do odpowiedzialności w postępowaniu lustracyjnym ze względu na uzasadnione podejrzenie, że w dniu 22 lutego 2008 r. w związku z pełnieniem funkcji publicznej sędziego Sądu Okręgowego w [...] będąc zobowiązany do złożenia oświadczenia lustracyjnego, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o

ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz.1388) dalej, złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, że nie pracował, nie pełnił służby i nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa w rozumieniu art. 2 i 3 a tej ustawy.

Z ustaleń Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego wynika, że zebrane dowody w postaci materiałów archiwalnych, w tym teczki pracy TW ps. „J.” (sygnatura akt IPN Ka .../158) i kserokopii wybranych kart mikrofilmu (sygnatura IPN Ka .../863) już uprzednio stanowiły podstawę do zezwolenia przez Sąd Dyscyplinarny na prowadzenie postępowania lustracyjnego przeciwko sędziemu J. S. – uchwała Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 8 września 2016 r. (sygn. ASDo ../156) - w stosunku do oświadczenia, jakie złożył w dniu 14 grudnia 1998 r. Dowody te potwierdzają, że wersja wydarzeń przedstawiona przez oskarżyciela w obecnym wniosku jest wystarczająco uprawdopodobniona. Zachodzi zatem uzasadnione podejrzenie, że sędzia J.S. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, co powinno być ostatecznie rozstrzygnięte w stosownym postępowaniu.

Sąd Dyscyplinarny zaznaczył, że niestawienie się sędziego na posiedzenie, nie stanowiło przeszkody w podjęciu uchwały. Zgodnie z przepisem art. 80 § 2e u.s.p., przed wydaniem uchwały sąd dyscyplinarny wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego, a także sędziego, przedstawiciela organu lub osobę, którzy wnieśli o zezwolenie, jeżeli się stawiają, przy czym ich niestawiennictwo nie wstrzymuje rozpoznania wniosku. Prowadzi to do wniosku, że w toku tego postępowania nie ma zastosowania przepis art. 117 § 2 k.p.k. zakazujący przeprowadzenia czynności procesowej w razie niestawiennictwa osoby uprawnionej z przyczyn usprawiedliwionych, z uwagi na szczególne uregulowanie tej kwestii w przepisie wyżej wskazanym.

W zażaleniu sędzia J.S. zarzucił:

1) naruszenie art. 80 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) poprzez bezzasadne uznanie, że

zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie złożenia przez niego niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego;

2) obrazę przepisu postępowania, mającą wpływ na treść uchwały, która polegała na naruszeniu art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. przez przyjęcie, że możliwe jest konwalidowanie braku uchwały Sądu Lustracyjnego zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej w dotychczasowym postępowaniu lustracyjnym;

3) niejasne wskazanie powodów, które legły u podstaw uchwały, było przyczyną naruszenia art. 98 § 1 k.p.k. w związku z art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. i uniemożliwienia oceny jej zasadności.

Domagał się zmiany zaskarżonej uchwały poprzez odmowę zezwolenia na pociągnięcie go do odpowiedzialności za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego lub uchylenia uchwały i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu podał, że w toczącym się postępowaniu lustracyjnym nie przeprowadzono szeregu dowodów, co przemawia za zdecydowanie przedwczesnym uznaniem podejrzenia popełnienia zarzucanego czynu za uprawdopodobnione. Podkreślił, że Sąd Dyscyplinarny nie odniósł się do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 kwietnia 2015 r., P 31/12, w którym wyrażone zostało stanowisko, że przepis art. 17 § 1 k.p.k. ma zastosowanie także w postępowaniu lustracyjnym.

W odpowiedzi na zażalenie prokurator wniósł o oddalenie go jako oczywiście bezzasadnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Uregulowanie art. 80 § 1 zdanie pierwsze p.u.s.p. wyłącza możliwość zatrzymania sędziego oraz pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. Zasada ta ma zastosowanie także w postępowaniu lustracyjnym, na co wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 2 kwietnia 2015 r., P 31/12 (OTK – A 2015 nr4, poz. 44), stwierdzając, że art. 80 § 1 p.u.s.p. w zakresie, w jakim nie obejmuje odpowiedzialności za złożenie

oświadczenia lustracyjnego niezgodnego z prawdą, jest niezgodny z art. 181 Konstytucji. Podzielenie stanowiska Trybunału Konstytucyjnego i orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 26 kwietnia 2016 r., IV KO 98/15, niepublikowany) prowadzi do wniosku, że postępowanie lustracyjne nie może być wszczęte ani prowadzone, gdy nie ma wymaganego zezwolenia na ściganie. Znajduje tu odpowiednie zastosowanie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. Brak zezwolenia może być uzupełniony w toku postępowania, skoro art. 17 § 2 k.p.k. przewiduje, że do chwili otrzymania zezwolenia organy procesowe dokonują tylko czynności nie cierpiących zwłoki w celu zabezpieczenia śladów i dowodów, a także czynności zmierzających do wyjaśnienia, czy zezwolenie będzie wydane. W niniejszej sprawie nie doszło do podjęcia czynności procesowych mających na celu pociągnięcie sędziego J.S. do odpowiedzialności, ponieważ postępowanie lustracyjne nie zostało jeszcze wszczęte. Podkreślenia wymaga, że kwestia stosowania art. 17 k.p.k. jest istotna w toczącym się postępowaniu rozpoznawczym, nie zaś dyscyplinarnym, którego celem jest podjęcie decyzji co do możliwości pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności, a zatem wydania takiego zezwolenia. Ustosunkowywanie się przez Sąd Dyscyplinarny do tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego w szerszym zakresie było zbędne. Nie było potrzeby konwalidowania czynności podjętych pomimo braku tego zezwolenia, ponieważ takie czynności nie zostały dokonane. Zarzut obrazy przepisu art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. był pozbawiony racji.

Naruszenie art. 80 § 2 p.u.s.p. nie może polegać na bezzasadnym uznaniu, „że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego”, ponieważ dotyczy on kwestii zatrzymania sędziego. Natomiast przesłanki wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej albo lustracyjnej określone zostały w art. 80 § 2c p.u.s.p. Odnosząc się do tego uregulowania, należy wskazać, że podjęcie uchwały nie zostało uzależnione od przeprowadzenia w postępowaniu rozpoznawczym wszystkich dowodów. Sąd Dyscyplinarny samodzielnie ustala i rozstrzyga, czy całokształt ujawnionych w sprawie zainicjowanej wnioskiem prokuratora, zwykle przed wszczęciem konkretnego postępowania, wskazuje na dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa albo złożenia

nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego. W uzasadnieniu zaskarżonej uchwały zostały powołane dowody ujawnione w prowadzonym przez prokuratora postępowaniu, które Sąd Dyscyplinarny uznał za wystarczające do przyjęcia, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego J.S. zarzucanego mu czynu. Brak w zażaleniu argumentów, które mogłyby skłaniać do przeciwnego wniosku. Nawet zatem w odniesieniu do art. 80 § 2c p.u.s.p., który powinien być przedmiotem zarzutu, nie zasługiwał on na uwzględnienie.

Nie został umotywowany zarzut naruszenia art. 98 § 1 w związku z art. 424 § 1 k.p.k., które dotyczą wymagań stawianych pisemnemu uzasadnieniu wydanego orzeczenia. Nie ma podstaw do prowadzenia rozważań i oceny uchwały oraz jej uzasadnienia w kontekście „nietransparentnego wskazania powodów, które legły u podstaw tego orzeczenia”. Należy zaznaczyć, że Sąd Dyscyplinarny wskazał na dowody przedstawione przez wnioskodawcę, odwołał się także do uchwały Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 13 stycznia 2017 r. (SNO 55/16) i jej uzasadnienia, dotyczącej tych samych podstaw faktycznych oświadczenia złożonego przez sędziego J.S. w dniu 14 grudnia 1998 r. na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944 – 1990 (jedn. tekst Dz. U. z 1999 r., Nr 42, poz. 428). Stanowiło to wypełnienie elementarnych wymagań ustawowych, które w odniesieniu do podjętej uchwały mają odpowiednie zastosowanie i chociaż uzasadnienie zaskarżonej uchwały jest lakoniczne, to jednak możliwa była jego kontrola instancyjna.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny nie uwzględnił zażalenia.